

POT DO ORIGINALNEGA SLIKOVNEGA SLOJA

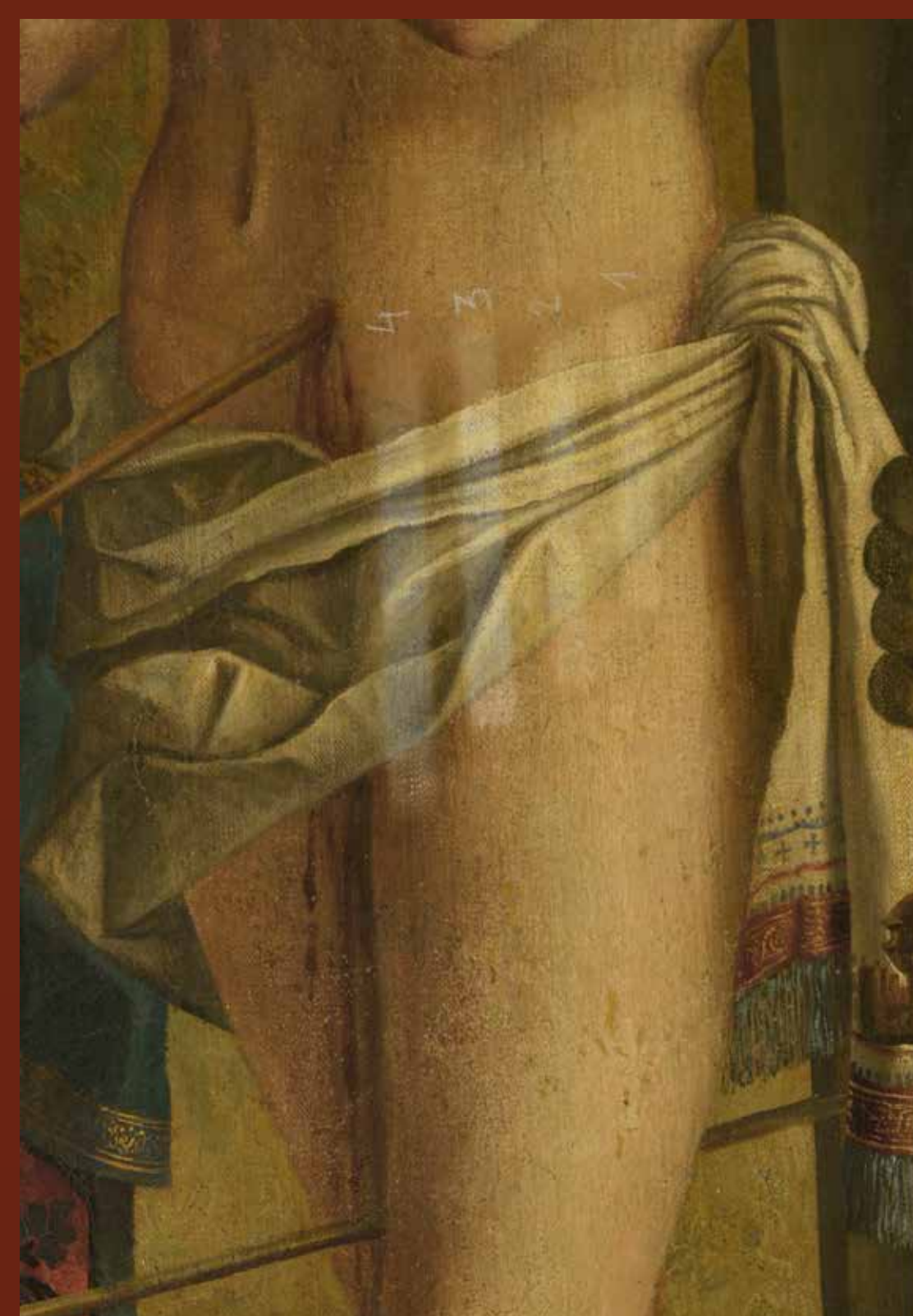
Sanela Hodžić, ZVKDS, Restavratorski center, sanela.hodzic@zvkd.si

Grafični prikaz preslikav in retuš.

Odstranjevanje voska in površinskih nečistoč.

Wolbersov test topnosti laka.

Odstranjevanje laka.

Odstranjevanje preslikave.

Detajl angela pred odstranjevanjem preslikav in retuš (levo); grafični prikaz preslikav in retuš (sredina); detajl angela po odstranjevanju preslikav in retuš (desno).

Marija z otrokom pred odstranjevanjem preslikav in retuš (levo); grafični prikaz preslikav in retuš (sredina); Marija z otrokom po odstranjevanju preslikav in retuš (desno).

Januarja 2019 smo si na ZVKDS Restavratorskem centru lahko prvič iz neposredne bližine ogledali oltarno palo Vittoreja Carpaccia. Poskusi zakrivanja poškodb slikovnega sloja, nastalih na njeni 503 leta dolgi življenjski poti, so bili ponekod opazni že s prostim očesom, a njihov realni obseg so nam razkrile še naravoslovne preiskave. Za preslikave, ki so prekrivale dobršen del slike, je poskrbel italijanski slikar Cosroe Dusì. Leta 1839 je z njimi prekril močno potemnele retuše, ki so poleg poškodb prekrivale tudi velik del okoliškega originala, medtem ko je obraze in filigransko izdelane detajle spretno obšel in večše povezal z novim nanosom barve. Zadnje restavriranje je bilo izvedeno v 60-tih letih 20. stoletja, ko je bila slika podlepljena, retuširana in lakirana. Vse našteje plasti pa so zakrivale relativno dobro ohranjeno originalno slikovno plast beneškega mojstra.

S sondiranjem smo določili smernice za izbiro ustreznih čistilnih sredstev, v delovnem procesu pa smo jih po potrebi modificirali in tako izboljšali njihovo učinkovitost, ne da bi ob tem škodovali originalu. Zgoščena, pH nevtralna kelatna raztopina je pokazala dobre rezultate pri odstranjevanju površinskih nečistoč, vendar smo zaradi prisotnosti voska v sliki preizkusili še emulzijo vode v olju. Kombinacija kelatne raztopine in nepolarnega topila se je izkazala za bolj učinkovito, saj smo tako zmanjšali mehansko delovanje na površino in sočasno odstranili vosek in nečistoče. Za odstranjevanje neoriginalnega laka smo preizkusili Wolbersov test topnosti. Na lak je delovala kombinacija dveh polarnih topil, vendar je bilo treba postopek zaradi prehitrega izhlapevanja večkrat ponoviti. Nižjo hlapnost smo dosegli z zamenjavo enega od topil in tako z rahlo podaljšanim delovanjem mešanice lak uspešno odstranili. Metoda je bila učinkovita tudi za najmlajše retuše, kar nam je olajšalo izbiro topil za odstranjevanje Dusijeve preslikave. Z zgoščevanjem mešanice smo bolje nadzorovali njeno apliciranje, zmanjšali potencialno prodiranje v spodnje sloje, obenem pa omogočili daljši čas delovanja. Za najbolj trdovratne retuše, skrite pod Dusijevo preslikavo, smo uporabili podobno metodologijo, le z nekoliko močnejšim gelom. S sistematičnim pristopom in individualno obravnavo vsakega posameznega sloja smo zagotovili maksimalno učinkovitost izbrane metode ter postopke izvedli kontrolirano in kakovostno. Po letu dni kompleksnega in zahtevnega dela nam je končno uspelo razkriti Carpacciovo barvno paletno.

